

Dopisi naj se frankujejo in pošljajo uredništvu lista »Mir« v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

MIR

Glasilno koroških Slovencev

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvu lista »Mir« v Celovec,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Za inserate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste vsakokrat.

Leto XXXI.

Celovec, 7. grudna 1912.

Št. 49.

XXII. letni občni zbor

„Katoliško-političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem“.

Občni zbor »Kat. političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem«, dne 28. novembra je bil zelo dobro obiskan in je potekel sijajno. »Hrv. slovenski klub« je z Dunaja poslal občnemu zboru svoje pozdrave.

Dr. Janko Brejc

se je med navdušenim odobravanjem zborovalcev spominjal združenja Slovencev in Hrvatov v en sam narod. (Živio-klici.) To združenje je največjega pomena za razvoj obeh narodov. Slovenci in Hrvatje se smatrajo zanaprej za en sam narod, ki ima skupni cilj, skupno trpeti in skupno zmagati ali skupno umreti. Dve stranki ste, »Hrvatska Stranka Prava« in »Slovenska Ljudska Stranka«, toda ena sama duša. Vzroki združenja so preprosti in naravni:

Skupno trpljenje in zatiranje obeh narodov od strani Nemcev in Mažarov in potreba skupne obrambe, da se ubranimo Nemcev in Mažarov. Hrvatje imajo Cuvaja, Slovenci pa nemško birokracijo (uradništvo) in nemški »Volksrat«, ki z nami gospodari, kakor se mu zljubi. Hrvatje imajo svojo tlačeno banovino, Slovenci — tužno Koroško. Tam pašujejo oholi Mažari, tukaj še oholejši Nemci. Skupne težave so nas združile, da ostanemo skupaj tudi v bodočnosti, za to bodo skrbeli že Mažari in Nemci, ki se ne morejo privaditi tej misli, da sme poleg njih živeti še kdo drug v Avstriji. Hočejo biti gospodarji nad večino, ki ni ne nemška in ne mažarska.

Zgodovina jih ni izučila.

Ker se Nemci iz zgodovine niso ničesar naučili, sem prepričan, da bodo zanaprej skušali dualistični zistem še bolj utrditi, kakor v preteklosti. Ravno sedaj opažamo neko zblíževanje Nemcev in Mažarov. Dolgo let sem se niso mogli trpeti, toda od zadnjih zmag balkanskih Slovanov sem so se zopet našli. To stremljenje uvaja Kasandra nemških nacionalcev, posl. **Dobernig, ki ga sploh**

nikjer ne manjka, kjer se gre zoper Slované. (Klici: Renegat!) Spraviti hoče Nemce in Mažare zopet skupaj, obnoviti nesrečni dualizem, iznova zvariti železni obroč, ki naj zabrani naravni razvoj nenemških in nemažarskih narodov. Toda nemška in mažarska gospoda pozablja na vsestranski razvoj od njih tlačeni narodov od leta 1867. naprej. Dobernigovo prizadevanje ne bo rodilo sadu, temmanj, ker je prepričan, da je treba uvaževati tudi druge narode, prišlo tudi v najvišje kroge. Dualistični zistem Nemcev in Mažarov se je popolnoma ponesrečil, in vsi razumni politiki so prepričani, da bo državno upravo treba postaviti na drug temelj, tako da bodo upoštevani vsi nenemški in nemažarski narodi.

Saj ni pričakovati, da bi Avstrija mogla obstati, če se ne dá vsem narodom pogovora za življenje. Razumni politiki spoznajo, da se patriotizma ne more kupiti, kakor ne ljubezni! Patriotizma in ljubezni ni mogoče utepsti z brutalnostjo, s silo, s palico! Zato se ne bojimo toliko prizadevanj Doberniga in Tisze, da dualizma preko Slovanov ne bosta vzdržala. Dualizem se je izkazal kot grob prave avstrijske in dinastične misli. (Burno pritrjevanje.)

Veselje nad hrvatsko-slovenskim zedinjenjem.

Zveza Slovencev in Hrvatov je prišla ravno v pravem trenutku, ko se odigravajo na Balkanu dogodki, ki bodo dali Avstriji novo lice. Koroški Slovenci imamo vzrok in povod, da zvezo s Hrvati najgorkeje pozdravljamo. (Živio-klici in ploskanje.)

Novi deželni predsednik.

Govornik omenja odhod starega deželnega predsednika, kateremu Slovenci iz dna srca in z navdušenjem voščimo srečno pot. Novega pa pozdravljamo brez predsodkov, kakor se pozdravlja človeka, o kojega možnosti in poštenosti smo prepričani; pozdravljamo ga brez navdušenja, pa tudi ne z nezaupanjem. Videti hočemo njegova dejanja. Po teh ga bomo sodili.

Kamorkoli bo pogledal z objektivnim očesom, povsod se bo lahko prepričal

o nezaslišanih krivicah, ki se nam gode, o nečuvnem zatiranju in popolni brezpravnosti koroških Slovencev.

Prepričan se bo pa tudi, da ti ne zahtevajo ničesar drugega, kakor pravico in izpolnjevanje zakonov, in da **zahtevajo samo toliko pravic**, kolikor jih naša država hoče dati divjaškim, nekulturnim turškim podanikom v Albaniji. (Viharno odobravanje in klici: Tako je!)

Tu na Koroškem naj država zastavi z reformami, da se izraz »turške razmere« ne izpremeni v izraz »avstrijske razmere«; naj napravi koroški vilajet v evropsko provinco! (Odobravanje.)

Veselje nad zmago balkanskih bratov.

Govornik izraža svoje veselje nad zmago križa nad polumesecem, nad zmagami naših slovanskih bratov proti turškemu orožju. (Navdušeno odobravanje.) To svoje čustvo smemo z isto pravico izražati, kakor Nemci slavijo zmago Nemcev nad Francozi. Zavračamo pa z največjim ogorčenjem sumničenje o našem patriotizmu. Zlasti moramo zavračati, da bi nam Nemci očitali, da nismo udani patriotje, ki imajo še sedaj svoj »Bismarckkult«, ki v državnem zboru avstrijskem pojejo »Die Wacht am Rhein« in kličejo »Hoch die Hohenzollern«!

Dobernigov »patriotizem«.

Govornik opozarja na neko točko programa mladonemške stranke, pri kateri je zopet kumoval naš neizogibni Dobernig, ki je bil tedaj predsednik avstrijske delegacije. To je točka, v kateri se izraža zahteva, delovati na to, da se pripravi Nemcem prost dohod od Adrije. Na avstrijske Nemce Dobernig tu ni mogel misliti; ti itak imajo prost dohod do Trsta in nobenemu Nemcu ni zabranjena vožnja v trgovsko mesto Trst. Dobernig je torej mislil na Nemce iz rajha. Kdor pa je to govoril, je izgubil pravico, govoriti o avstrijskem patriotizmu, ker Nemci iz rajha morejo imeti ta dohod le preko porušene Avstrije. Zato zavračamo vsak pok od Doberniga. Naj se le spominja svojega govora v Monakovem pred par leti. Tedaj je citiral izrek Bismarcka, da spada Trst k nemškemu rajhu! In taki »patrioti«

Podlistek.

Trikrat Bog pomaga.

Napisal Avgust Šenoa.

Poslovenil Š. K.

(Dalje.)

V.

Leta teko hitro za bogatina, a počasi za siromaka.

Stari Brezovac je izgubil gospodarja; zastonj je prorokoval gospod Breberič, da bode Napoleon uničil tabakov monopol. Tudi župnika so pred par leti pokopali. Zato pa sta Tina in Mina še zibali vsaka po dvoje malih otrok, in ni bilo vzroka, bati se, da bode izginila s sveta Breberičeva kri. Gospa podžupanja se ni mogla dolgo utešiti vsled smrti svojega soproga, in naposled je obrnila vso skrb in ljubezen do dece in vnukov.

Davkar Sperber ali tirolski svat je še vedno sedel na starem, nejevoljen, da ga ne pomaknejo višje. Z mrkim očesom je opazoval vsak dan svoje rdeče lase in rdeč nos, in

iskal si je zdravila zoper dolgčas v kalniškem vinu.

Stotnica Beličeva je polagoma hiralna na svojem posestvu tiho živeč, nasprotno pa se je bujno razvijala hčerka in ni je bilo v celi županiji deklice, ki bi se mogla z njo primerjati. Bila je čudovito mirna, samo pred materjo se je kazala veselo; nasprotno pa je bila tiha, skoro žalostna. Redkokedaj je koga obiskala, čitala je mnogo, zelo veliko, pisala malo. Samo z mladostno prijateljico, s hčerko nekega dvornega svetnika, ki je bival na Dunaju, si je pogostokrat dopisovala.

Bilo je spomladi. Zlatka je bila zelo nemirna, kakor še nikdar; že cele tri mesece ni dobila pisma z Dunaja. Naenkrat je dobila pismo:

»Mila Zlatka!

Pred vsem mi oprostí mojo lenobo! Od novega leta ti nisem pisala; vem, da imam pričakovati zato od tebe precejšnje litanije. Toda ne sodi me po sebi! Ti in jaz! Moj Bog, kaka razlika! Ti mala modrijanka, polna pesništva, prijateljica narave in umetnosti. A jaz? Vihravo mestno dekle, ki leta po plesih in zabavah! Oh, koliko veselje je bilo na Dunaju! Ali nisem neumna? Teško da bodeš prečitala ta dolgi uvod k mojemu pis-

mu. Aux affaires! Kolikor vem, toliko dam! Sedaj pazi! A propos, Milivoj! — — — Ne jezi se na moj raztresen slog. Videla sem ga šestkrat. Najprvo na slovanskem plesu. Zdi se mi, da me ne pozna. Da bi videla, kaj, zbrala sem ga pri kotilonu za plesalca. Iz razgovora je zvedel, da sem Hrvatica — me smo tukaj — v tujem mestu — boljše rodoljubkinje nego doma — in pričel me je izpraševati o tem in onem. Povedal, da mora o praznikih domov, ker že dve leti ni videl domačih. Mislim, da ne ljubi svoje rodbine. Vprašala sem za Milana; redkokedaj mu piše, Milan je v Gradcu. Da, rekel je celo, da nerad zapušča Dunaj, a da ga posli vlečejo na Hrvaško. Nisem ga vprašala, zakaj. Mnogo se je sukalo na plesu okoli neke plave Poljakinje. Čula sem o njem tudi druge govornice, vse à la don Juan; za hčer nekega dunajskega bogataša, za neko Čehinjo itd. Oprosti mi, da sem tako odkritosrčna, ali tvoja je volja. Ne razumem te. Ti ga nosiš v srcu kakor Indianci svoj amulet, ki ne more nič pomagati. Slišala sem, da si odbila nekaj lepih partij; to ni pametno. Tvoja pamet, tvoje srce sta vredna nekaj boljšega, nego je Milivoj« — — —

Težke solze so kanile na to pismo. Zlatka ga ni prečitala, zaprla ga je v miznico

so v Avstriji predsedniki delegacij! (Velikansko odobravanje.)

Zoper škodljivce kmeta.

Dr. Brejc obsoja zvišanje deželnih doklad za 15%, ker je s tem v prvi vrsti prizadeto kmečko prebivalstvo. Zato moramo danes ogorčeni protestirati zoper to, da vidi koroški deželni zbor samo žepe ubogih kmetov, ne pa drugih virov za nove deželne doklade pri bogatih. (Odobravanje.) Nemški nacionalci imajo večino in g. posl. Grafenauerja niti v kak odsek ne pustijo. Zato imajo sami vsi odgovornost. To povejte slepim ljudem, ki drviyo za izkoriščevalci ljudstva. V zvezo s tem povišanjem deželnih doklad so spravili zvišanje učiteljskih plač.

Slovenskemu učiteljstvu.

Vzemite na znanje, da kadar govorimo o učiteljstvu na Koroškem in zabavljamo, mislimo vedno le na nemško-nacionalne učitelje, na učitelje, ki so se izneverili našemu rodu. Nimamo nobenega povišanja, napadati slovensko učiteljstvo, ki smo si je sami vzgojili. Želimo le, da pride bliže našemu političnemu in našim narodnim društvom, da se bomo popolnoma razumeli in spoznali. Tistemu narodnemu učiteljstvu, ki žrtvuje svoje najboljše delovanje za narodno vzgojo slovenskih otrok, smo dolžni izreči zahvalo, tembolj, ker je njihovo delo težje, ker so v boju z renegatskimi tovariši. (Odobravanje.)

Ampak učiteljstvo ne sme zahtevati, da ne bi smeli ljudem razložiti, da so nacionalci samo zato povišali deželne doklade, da plačajo svoje agitatorje, da bodo izvedeli naši ljudje, zakaj se nemško-nacionalni učitelji tako pehajo za Nemce, da so za to plačani in da naši ljudje z žulji plačujejo to nasprotno agitacijo. To je škandal, da se daje plačilo iz žepov političnega nasprotnika! (Odobravanje.)

Konečno izreče govornik zahvalo vsem slovenskim županom, ki so pri zadnjih volitvah v okrajni šolski svet velikovski moško vztrajali in izraža upanje, da pri prihodnjih volitvah v slovenski vrsti ne bo manjkalo nobenega slovenskega župana! (Odobravanje.)

Posl. Grafenauer o političnem položaju.

Gospod državni poslanec Grafenauer, viharno pozdravljen, poroča o položaju v zbornici in imenuje situacijo napeto; napeli so jo pa Jugoslovani. Bismarck je rekel, da se Nemci ne bojijo nikogar drugega kakor Boga. Prepričali smo se pa, da se jim tresejo hlače celo pred Jugoslovani. Nemci čutijo, da s turškimi porazi dobivajo poraze tudi Nemci, moč avstrijskih Jugoslovanov pa raste. Poseben strah je obšel Nemce, ker smo se združili bratje Slovenci in Hrvati, in že se slišijo glasovi, da je potrebno združenje vseh germanskih plemen, da bo mogoče ustaviti slovansko povodenj.

ter odšla na vrt; dolgo se je sprehajala in grenko jokala.

Kača jo je ugriznila v srce.

Ob istem času je dobil Milan od Milivoja pismo:

»Dragi brate!

Malo mi pišeš! Naravno: si zadovoljen, si srečen! Zato dobivaš za eno svoje pismo tri moje. Moram pisati, moram, ali pesmi ali druge stvari, ali tebi kako pismo. Svoje gorje moram izliti na popir, da mi srce ne počni. Moj oče se je res oženil! Sedaj imam, hvala Bogu, mačeho. Hudo, zlobno, ničvredno, ki je vzela le denar mojega očeta — imam mesto matere mačeho. Že kot bivša gospodinja v naši hiši je hujskala očeta proti meni, sedaj ga je dobila popolnoma v svoje mreže, prepisal je vse imetje na njo. Odtegnil mi je vsako podporo! Živim se sedaj s poučevanjem! Učitelj sem v hiši nekega dunajskega Kreza, učitelj to je sluga. Kje so moji ideali, kje zlate sanje, kje moja Zlatka! Vse je končano! Mesto pegaza moram brzdati neubogljivo nemško deco. Mesto lepih travnikov in hrvaških gozdov, kjer vlada prosta volja, gleda na mene gromada pustega kamenja, palače, zgrajene na borznih papirjih, kjer je inteligenca uprežena v voz zlatega teleta! A Zlatka? Srce me boli pri misli na njo! Ali

Celo z Ogri so se začeli bratiti, seveda zoper nas. Menijo, da smo Slovani zato rojeni, da jim bomo še znanprej delali tlako v državnem zboru. Njihovo ljubezen do Slovanov poznamo predobro na lastni koži; zato pa ni naša naloga, da jih držimo na konju, ampak jih potegnemo s konja in ga tudi mi zajašemo. To bi bilo pa tudi v interesu države. Saj so Nemci dokazali, da znajo delati dolgove, tako v državnem, kakor v deželnem zboru. Govornik pojasni s številkami, kako dolgovi države in dežele rastejo od leta do leta. Hrvatsko-slovenski klub hoče nenavadnim in monarhiji škodljivim razmeram narediti konec in je začel obstrukcijo.

Proti zvišanju deželnih doklad. — Benda nalagal ljudskega zastopnika.

Ostro obsoja zvišanje deželnih doklad od 75 na 90 odstotkov. Nemški nacionalci so nemško-nacionalnim učiteljem v vseh treh zadnjih dobah plačali njihovo agitacijo za nemško-nacionalno stranko z deželnim, tudi našim denarjem s tem, da so jim trikrat povišali plače. Ko bi se šlo za slovenske učitelje, bi tega seveda ne storili. Neverjetno je, kako postopa s slovenskimi učitelji deželni šolski nadzornik Benda. Benda je rekel govorniku, da slovenski učitelji, ki so pregnani med Nemce, nočejo nazaj na Slovensko. Od učiteljev samih sem pa izvedel, da razven pri dveh to ni res! Benda me je torej nalagal (Veliko ogorčenje.)

Glede uravnave učnega jezika na Strojni, v Št. Danijelu in Vogrčah deželni šolski svet še danes ni ničesar ukrenil. Ko bi z Dunaja poslali tozadevne akte v Celovec po polzevi poti, bi morali biti že tukaj. Deželni šolski nadzornik me je zagotavljal da bo takoj vse potrebno ukrenil, kakor hitro dobi akte, ker noče nositi odgovornosti, kakor njegov prednik Palla. (Klici: Hinavščina!) Rekel je, da naj grem k baronu Heinu; šel sem tja, in baron Hein mi je rekel, da ima akte — Benda. (Klici: Škandal!) Ljudskemu poslancu se upa tako v obraz lagati! Kako bo postopal potem šele s slovenskimi učitelji! V očigled takim razmeram kliče govornik koroške Slovence k odločnosti! Brez boja ni zmage. Učimo se odločnosti od socialnih demokratov. Če koraka enkrat par tisoč Slovencev pred deželno palačo in tam glasno zahteva naše pravice, bomo kaj dosegli, več, kakor z zahtevami na papirju. (Dolgotrajno odobravanje.)

Poročilo tajnika.

G. dr. Rožič je obširno poročal o delovanju političnega društva, o našem narodnem gibanju na Koroškem in se v toplih besedah spominjal mož-značajev, ki jih je nemila smrt pobrala iz vrst naših bojevnikov in zaupnikov, g. Vrica in g. Nemca v Libeličah, g. Hedenika p. d. Možarja na Golšovi in g. Špicarja v Podravljah. V znak sožalja so se vsi navzoči nepozvano dvignili s sedežev. Tajnikovo poročilo je bilo z odobravanjem sprejeto.

se ji smem približati; jaz, prosjak! Vem, da me ljubi; ali ne bi bil greh, privezati za vedno to ljubo srce k moji nesreči? Mislim, da me bode nesreča potrla. Pišeš mi o boljši bodočnosti. Nebeška rosa more oploditi zemljo, da požene novo zelenje; na kamenu se rosa posuši, in jaz sem tak kamen. Z Bogom! Piši mi! — Tvoj Milivoj.»

Nastali so še hujši dnevi za Milivoja. Vedra, prosta duša ni mogla biti privezana v bankirjevi hiši, želela je biti prosta ko ptica pod milim nebom. Pesnik naj uči deco abecede, hoje, sedeti in klanjati se! Milivoj je zapustil mamljivo nalogo, zlato sužnost in odločil se je za življenje. Ali je bilo čudno? Mladenič njegovega značaja se je hitro odločil za to, njegova samozavest mu je prikazovala zlate gradove v prihodnosti. Vsak strah je bil prognan. In pri takem junaštvu se tudi umrje. V velikem svetu se smatra človeka za edinca, prostega težaka. Kdo vpraša, če se mu godi krivica, komu je kaj mar, če ubožec izdahne dušo pod težkim delom?

Milivoj je stradal pol leta; bil je v pisarni pri odvetniku, in koliko ljudi ga je zavidalo za to stradanje!

Slaba hrana je ubila Milivoju telesno moč; naposled je obolel. V petem nadstropju

Novi odbor.

Za predsednika je bil z navdušenjem in soglasno izvoljen zopet g. dr. Janko Brejc, v odbor so bili pa izvoljeni gg.: Franc Grafenauer, msgr. Val. Podgorc, dr. Val. Rožič, Fr. Smodej, Franc Kogelnik, Miha Turk, Jur. Rudolf, Jožef Dobrovč in J. Aichholcer. Za namestnika sta bila izvoljena gg. Andrej Widman in Gregor Pak, za rač. pregledovalca pa gg. Šimen Greiner in A. Errath.

Zahvala g. Einspielerju.

Mil. g. proštu Einspielerju, ki je prosil, da se ga naj ne voli več v odbor, ker je vsled obilice opravkov ponavadi zadržan, da se ne more redno udeleževati odborovih sej, se je predsednik zahvalil za njegovo dolgoletno delovanje na političnem polju, obžaloval njegov sklep, ker je ravno g. Einspieler nositelj naših idej ter je izrazil željo, da z odstopom iz odbora političnega društva gosp. Einspieler naj ne misli tudi na politični penzijo, za katerega še ni sposoben. (Živahno odobravanje.)

Resolucije.

Soglasno in z velikim navdušenjem so bile sprejete sledeče resolucije:

XXII. občni zbor »Katol. političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem«:

1. Konstatuje, da so se pri zadnjem ljudskem štetju na Koroškem vobče, zlasti pa v mestu Celovec ter v okrajnih glavarstvih Celovec, Beljak in Šmohor na škodo slovenskega življa godile naravnost škandalozne reči, da se je štetje po mnogih krajih vršilo na popolnoma nepostaven način, da se ni samo posamezne osebe in družine, ampak cele naselbine, velike vasi in občine na papirju ponemčilo in na ta način na tisoče slovensko govorečega prebivalstva zatajilo in ljudsko štetje tako potvorilo, da niti približno ne odgovarja dejanskim razmeram. Vsled tega občni zbor najodločneje ugovarja zoper vsaktero vpoštevanje tega falzifikata od strani katerekoli javnih oblasti v katerekoli namene, izjavlja, da tega ljudskega štetja nikdar in pod nobenim pogojem ne more priznati.

2. Uvažuje, da je ena glavnih ovir za pametno ureditev gospodarskih, socialnih in narodnih razmer na Koroškem zastarela, nad vse krivična volilna reforma za deželni zbor — zahteva občni zbor izpremembo volilnega reda za deželni zbor v demokratičnem smislu in razdelitev volilnih okrajev po narodnosti volilcev.

3. Zahtevamo ureditev šolstva v slovenskem delu Koroške na ta način, da bo učni jezik vseskozi slovenski in delitev deželnega šolskega sveta in deželnega kulturnega sveta po narodnostih; protestiramo proti pasivni rezistenci deželnega šolskega sveta koroškega, ki kljub odločitvi državnega in upravnega sodišča in kljub ukazu ministarstva za uk in bogočastje v zadevi ureditve šol na Strojni, Št. Danijelu in Vogrčah po preteku več nego enega leta še ni uvedlo slovensčine kot učni jezik na omenjenih šo-

v temni hiši ga je našel Milan, ko je prišel na Dunaj. Milivoj je ležal na slabi postelji, kadeč pipo, v roki Byronov »Manfred«. Milanu so stopile solze v oči.

»Milivoj! brate! Kaj delaš, za Boga?«

»Obedoval sem kruh, in za desert čitam Byrona,« odgovori v bridkem smehu Milivoj.

»Bled si, bolan si! Ohrabri se! Zlatka —«

»Kaj je z Zlatko? Gotovo ugledna gospa! Nisem bolan! Vse v naravi hira; vsak organizem peša po malem. Eden preje, drugi kasneje. Tako tudi jaz,« pristavil je ravnodušno.

»Pusti! Vstani! Pojdi z menoj iz tega Babilona! Še danes! Prišel sem po tebe, ker mi nisi hotel na nobeno pismo odgovoriti! Pojdi v milo Hrvatsko! Zlatka te ljubi! Ona je bogata —«

»V Hrvatsko! — Ona me ljubi! Oh!« zakliče Milivoj žalostno in si zakrije oči.

»Ali se ti meša?«

»Lepa tolažba! Zlatka bogata! K svojemu idealu grem naj na hrano! Ha, ha! Nikdar! Toda v Hrvatsko pač! Idiva!«

(Dalje sledi.)

lah, in izražamo začudenje, da c. kr. vlada tej anarhiji ne naredi konca; zahtevamo, da se slovenske učitelje nastavlja na Slovenskem in protestiramo proti očitnim šikanam nasproti nekaterim slovenskim učiteljem.

4. Protestiramo zoper sistematično izrivanje slovenskih železniških uslužbencev, zlasti sprevodnikov na državni progi med Celovcem in Jesenicami.

5. Protestiramo proti krivicam pri sodnih uradih in zahtevamo, da se nam povrne vsaj status quo (to je: kakor je bilo prej) in se tako omogoči, da se sčasoma izvede popolnoma ustavno zagotovljena enakopravnost, protestiramo proti imenovanju nemških ali jezikovno nezadostno kvalificiranih uradnikov po jezikovno mešanih krajih in proti brezmiselnemu in sistematičnemu izrivanju slovenskih uradnikov, celo domačinov, iz koroške dežele.

6. Pozivamo slovensko državnozbornsko delegacijo, da iznova in najodločneje zahteva od c. kr. vlade, da odpravi vnebovpijoče krivice, ki se gode koroškemu Slovincem pri sodiščih, v šoli in pri c. kr. drž. železnica in eventualno izvaja najostrejšo posledice.

7. Katoliško politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem protestira najodločneje na svojem 22. občnem zboru (dne 28. novembra 1912) proti vodopravnemu zakonu, ki ga je sprejela nemško-narodna deželnozbornska večina v koroškem deželnem zboru. — Glasom § 53. te postave more namreč oblast, po zaslišanju deželnega odbora, deželnega kulturnega sveta in trgovske in obrtne zbornice, razlastiti vodne pravice posameznika v prid drugega privatnega podjetnika, ki namerava z večjim podjetjem motorično silo vode bolj izkoriščati kot dosedanji posestnik. Ker se more dosedanji posestnik samo s tem izogniti nasilni razlastitvi, da predloži oblasti tekem šestih mesecev konkurenčni načrt, je cela vrsta naših malih kmetov, žagarjev, mlinarjev, ki na ta ali oni način izkoriščajo vodno silo, v največji nevarnosti, da jih tuji kapitalisti, s katerimi ne morejo konkurirati, razlastijo. Občni zbor obsoja najodločneje ta velekapitalistični napad na malega kmeta ter želi, da se temu kmetu sovražnemu zakonu v tej obliki najvišja sankcija odreče, ker si je slovensko ljudstvo, ki je zbrano v Katoliškem političnem in gospodarskem društvu za Slovence, svesto, da je prejkoslej zdravo, neodvisno kmečko ljudstvo edina zdrava podlaga za vsakovrsten napredek na Koroškem.

VABILO

na

sedemnajsto slavnostno

BOŽIČNICO

ki se priredi

v „Narodni šoli“ Družbe sv. Cirila in Metoda
v št. Ruperta pri Velikovcu

na kvatarno sredo dne 18. decembra 1912
ob 2. uri popoldne.

SPORED:

1. Petje: Božičnica. P. H. Sattnerjeva.
2. Slavnostni govor. (Lager Maks.)
3. Sneguljčica. (Uprizori 9 otrok.)
4. Dramatičen prizor: Robinzoni. (Uprizori 8 otrok.)
5. Petje: Narodne pesmi.
6. Igra: Mala pevca. Igra s petjem.
7. Zahvala za božična darila.
8. Petje: Božična koračnica.
9. Razdelitev božičnih daril.

K obilni udeležbi vabi častite rodoljube in prijatelje slovenske šolske mladine

vodstvo „Narodne šole“.

Vojna na Balkanu.

Premirje. — Mir. — Avstrijsko - srbski spor.
Blamaža nemških listov.

Z Balkana prihajajoče vesti vlivajo upanje, da bo krvave vojne na Balkanu konec. Hudo tepena Turčija je izmučena, in želje raznih turških prijateljev, da bodo Turki z novimi četami iz Azije pobili Bolgare, so le prazne sanje. Med turško armado razsaja hujši sovražnik, nego so Bolgari, ko-

lera. Bolgari so v sijajnih zmagah nad Turki izgubili mnogo moštva. Zavzetje Čataldže bi od Bolgarov zahtevalo zopet mnogo žrtev; gotovo grozi Bolgarom tudi črna žena, ki kosi v turški armadi, in Bolgarija želi, da doseže svoje namene brez daljnjega prelivanja krvi. Vesti, ki so jih v Celovcu raztrobili nemški prijatelji divjih Turkov, da so Turki Bolgare porazili, niso resnične. Zato si želijo pač Turki kakor Bolgari miru.

Srbi proti miru s Turčijo nimajo ničesar, ker so Turke na celi črti premagali. Črnogorcem menda ne bo še preveč za mir, ker Skader še ni padel, toda samim ne bi kazalo, na lastno pest nadaljevati vojno. Mirovna pogajanja pospešuje nespornost med Grki in Bolgari. Grška je izmed vseh štirih balkanskih zaveznikov dosegla in žrtvovala najmanj, in sedaj bi rada dobila razmeroma največ turškega ozemlja, na škodo Bolgarov. Kakor je poročal neki bolgarski general, je bolgarska armada došla najprej pred Solun, da ga zavzame; turški poveljnik, ki je videl, da se ne more držati, se je pa natihoma začel pogajati z došlo grško armado in ji je predal mesto, da je grška armada prva korakala v Solun. Bolgarska armada je Turke prisilila k predaji Soluna, zasedla ga je pa grška armada. Solun je najvažnejše balkansko trgovsko mesto ob Egejskem morju. Turki so tako ravnali, ker so upali, da s tem razdvojijo Bolgare in Grke.

Turški in bolgarski zastopniki so se pri Čataldži sešli in v salonskem železniškem vozu skupno kosili. Turki so Bolgare pogostili — z vinom. (Turkom je po njihovi veri prepovedano piti vino). Drugi dan so Bolgari povabili turške odposlanike. Pogajali so se za premirje in, če je verjeti vestem, tudi sporazumeli 2. decembra. Iz Sofije se uradno potrjuje, da se je premirje podpisalo. Bolgari so svojo prvotno zahtevo, da morajo Turki predati Odrin, opustili. Zapisnik o premirju določa:

1. Armade vojskujočih se držav ostanejo v svojih pozicijah.

2. Oblegane trdnjave se ne proviantirajo.

3. Proviantiranje bolgarske armade na vzhodu se vrši po Črnem morju in preko Odrina, in sicer začeni z desetim dnem po sklepu premirja.

4. Mirovna pogajanja se začno v Londonu 13. decembra.

Grška premirja ni podpisala.

Tudi avstroogrsko-srbski spor se je zelo omilil. Vesti nemških listov o umoru avstrijskega konzula v Prizrenu so se izkazale kot pristna — izmišljotina. Tudi drugim vestem o Prohaskovi aferi iz nemških listov ni nič verjeti, ampak je treba počakati uradnih poročil. Nemški listi objavljajo izmišljene vesti, da prav brezvestno hujskajo na vojno. Pustimo, da zadevo dožene naša diplomacija! Potem je šele dovoljeno zavzeti v tej zadevi nasproti Srbiji svoje stališče. Saj tudi ni izključeno, kar trdijo srbski listi, da se je le Prohaska pregrešil proti srbski vojski!

Glede od Srbov zahtevanega pristanišča ob Jadranskem morju je upati, da se Srbija in Avstrija zedinite, morda tako, da Avstrija privoli v srbsko zahtevo, Srbija se pa zaveže, da pristanišča ne utrdi.

Nemčija je precej pripomogla k mirnemu razvoju avstrijsko-srbskega spora, ker ni rožljala s sabljo, ampak je v nasprotju z avstrijskim nemškim časopisjem dovolj jasno pokazala, da ne mara vojne, če se ne izkaže za potrebno. To je avstrijske Nemce, ki so se iz sovraštva do Jugoslovanov že obnašali kakor pravi bojni petelini, precej poparilo in zaman so pričakovali jasne besede in dejanj od »schimmernde Wehr« iz Pruskega. Prusija je bila tako previdna, da se ni pridružila hujskanju avstrijskih Nemcev in tako ni zaprla za vedno svoji trgovini pota na Balkan. Tudi nemško časopisje iz rajha ni tako divjalo, kakor avstrijski nemški listi, med katerimi sta se posebno odlikovala »Reichspost« in Kärntner Tagblatt.

Šele sedaj, ko se je napeto razmerje med Rusijo, Srbijo in Avstrijo omililo in se je izkazalo, da od Rusije ne preti nobena nevarnost, če je nemški politiki ne bodo privlekli pri laseh s svojo neumestno gonjo proti balkanskim Slovanom, je Nemčija podala svojo izjavo. Nemški državni kancler Bethmann pl. Hollweg je 2. t. m. poročal v državnem zboru o zunanem položaju. Iz njegovega govora sledi:

1. Velevlasti se med seboj pogajajo o končni rešitvi balkanskega vprašanja. Zahteve Avstrije do balkanskih držav, oziroma do Srbije, se še ne morejo natančno fiksirati, ker niso balkanske države še formulirale svojega stališča.

2. Nemčija bo zahteve Avstrije v nekaterih točkah diplomatično podpirala.

3. Če pa nastanejo med Avstrijo in Srbijo, oziroma balkanskimi državami nepremostljiva nasprotstva, naj Avstrija sama s Srbijo zadevo reši.

4. Če bi pa bila Avstrija v tem konfliktu napadena od tretje strani, potem bo Nemčija z orožjem v roki Avstrijo branila.

5. Nemčija hoče ohraniti, kolikor mogoče, prijateljsko razmerje z balkanskimi državami, ki se bodo vsled svojih uspehov trgovinsko zelo ojačile, kakor tudi z ostalimi velevlastmi, in se slejkoprej zelo za mir prizadeva.

Sedaj so nemški časopisi blamirani, vlada pa naj preišluje, če bi za avstrijske interese ne bilo bolje, da bi državna pravdnitva plenila raje hujskajoče članke nemških listov, namesto da plenijo slovensko časopisje, če se vojskuje proti krivicam, ki se godijo Slovincem.

V naslednjem podajamo nekatere vesti o vojni:

Srbi ne zbirajo čet ob avstrijski meji.

Belgrad. Trditev, da Srbi del svoje armade na severu zbirajo, ni resnična. Srbija dela marveč na to, da se izogne vsemu, kar bi lahko povzročilo novo vojsko.

Zadnji bolgarski uspeh na bojnem polju.

Sofija. Oficielno se poroča, da je Javer paša z 252 častniki in 8800 vojaki kaptuliral ob izlivu reke Marice. Bolgari so zarubili osem topov in približno 1000 konj. Turki so se udali med Ibsalo in Kešanom, ki ležita na cesti, ki vodi iz Dimotike v Gallipoli. Turki so se umikali proti polotoku Gallipoliju, a so jih Bolgari, ki so se na grških ladjah pripeljali, presenetili. Bolgarom sta poveljevala generala Kovačev in Todarov, ki sta se pri Dedeagaču združila.

Obleganje Skadra.

Rjeka. Iz Črnogorskega glavnega stana v Grudi se poroča, da so Črnogorci dve uri obstreljevali Skader. Velike kroglice so padale v mesto in so brezdvomno napravile veliko škode. V nedeljo zjutraj so Črnogorci ob ugodnem vremenu nadaljevali akcijo. Kralj se je podal med vojake in je osebno poveljeval. Razpoloženje Črnogorcev je izvrstno.

25.000 Albancev pod orožjem?

Dunaj. »Reichspost« poroča iz Kotora, da se je neodvisnost Albanije proglasila v Draču, Tirani, Kroji, Pekini, Valoni, Beratu, Argyrokastru, Teplini in najbrž tudi v Premedi 27. m. m. Zbralo se je 25.000 oboroženih Albancev pod vodstvom Rizza beja in Boljetina.

Albanci so že needini.

Dunaj. »Zeit« poroča, da se je med Albanci že 24 ur po proglasitvi neodvisnosti pojavil spor. Krščanski albanski odsek »Skanderbeg« v Elbassanu je proti izvolitvi mohamedanca Kemal beja za provizoričnega šefa vlade protestiral, češ, da je fanatičen musliman. Albanija se mora krščansko vladati ali pa se razdeliti.

Nemško časopisje v rajhu je za Srbijo, le »Kreuzzeitung« se boji za — Trst.

Berolin. »Morgenpost« piše, da mora Nemčija in tudi Italija srbsko zahtevo po jadranskem pristanišču podpirati iz trgovinskih razlogov, ker bi se na ta način Srbija, Nemčija in Italija emancipirale v gospodarskem pogledu od Avstrije. Italiji ne konvenira draga pot preko Soluna, Nemčiji pa ne visoki tarifi donavske parobrodne družbe in avstrijskih železnic. — »Kreuzzeitung«, organ konservativcev, pa piše, da bi pozicija Srbije ob Adriji oslabilila trgovsko in strateško zvezo Hamburg — Trst, kar da bi ne bilo v interesu Nemčije.

Slovenske občine in slovenska društva!
Spominjajte se v svojih proračunih „Slovenske Straže“!

Dnevne novice in dopisi.

Dr. Brejc — član državnega sodišča. Državna zbornica je izvolila v državno sodišče kot zastopnika Slovencev in Hrvatov dr. Janko Brejca. Državno sodišče posluje v slučaju, da posadi državni zbor kakega ministra na obtožno klop. »Freie Stimmen« so vsled tega, da je ravno gospoda dr. Brejca doletela ta čast, silno nervozne in imenujejo to izvolitev dr. Brejca frivolno in predrzno provokacijo Nemcev. Zakon zahteva, da more biti kdo izvoljen v državno sodišče, da mora dotični poznati zakone in mora biti neodvisen. Da je dr. Brejc vsaj eden izmed najboljših juristov na Koroškem in torej pozna zakone, mu niti najzagrizenejši nasprotnik ne bo mogel odrekati. Če je »Hrvatsko-slovenski klub« kandidiral ravno dr. Brejca, je to čisto njegova zadeva, ki »Freie Stimmen« prav nič ne briga. Hvala Bogu, da svetovna še ne teko tako, kakor se sučejo kolesca v glavah nemškonacionalnih urednikov.

Miklavžev večer v Celovcu

bo v nedeljo, 8. decembra.

Začetek ob osmi uri zvečer v veliki dvorani hotela Trabesinger.

1. Prizor: Miklavž s spremstvom, angeli, hudobci, otroci in alegorija s petjem in spremljevanjem citer.
2. Obdarovanje otrok in odraslih.
3. Petje kvarteta »Rokovnjači«.
4. Petje moškega zbora v Celovcu, klavir, tamburaši itd.

Vstopnina 20 vin. za osebo; otroci imajo prost vstop.

Zabava bo prav domača in obeta biti žvahna.

Starši, pripeljite seboj otroke!

Darovi za Miklavža se sprejemajo v soboto v papirni trgovini g. Vajncerla, v nedeljo zvečer pa do 8. ure — Miklavž.

Zmaga pri volitvah v okrajni šolski svet velikovski. Pri volitvah v okrajni šolski svet velikovski je bil na mesto rajnega gospoda Seifritza v ponedeljek, dne 2. t. m., v Velikovcu izvoljen g. F. Krajger, župan v Globasnici. Slovenski župani — 16 po številu — so vsi došli in oddali glasove kandidatu slovenske stranke. Nasprotnih glasov je bilo 12. Čast našim županom!

Opat Gregor Ehrlich ž. V torek, 3. t. m. je bil v St. Pavlu pokopan opat tamošnjega samostana očetov benediktincev ob obilni udeležbi duhovščine, zastopstev raznih javnih oblasti in ljudstva. N. v m. p.!

Dež. predsednik na gimnaziji. Deželni predsednik dr. baron pl. Fries-Skene je obiskal celovško gimnazijo in prisostvoval izpraševanju.

Časopisa »Mir« in »Slovenec« se prodajata v Celovcu v papirni trgovini hotel Trabesinger.

Koroški Slovenci, kupujte »Družinsko Pratiko«. Dobiva se v Celovcu v trgovini papirja, hotel Trabesinger. Cena 24 vinarjev izvod.

XXIX. državna loterija za vojaške dobrodelne namene. Dne 19. grudnia t. l. se vrši na Dunaju žrebanje XXIX. državne loterije za skupne dobrodelne namene. Igralni načrt izkazuje 21.146 dobitkov v skupnem znesku 625.000 K, med temi glavni dobiček 200.000 kron, nadalje dobiček za 50.000 K, 30.000 K itd, ki se vsi izplačajo v gotovini.

Srečke po 4 K se, kolikor jih je še v zalogi, dobivajo v tobačnih trafikah, loterijskih kolekturah, menjalnicah, pri poštah uradih, davkarjih itd.

Miklavžev večer priredi v nedeljo, dne 15. dec. t. l., ob pol 4. uri popoldne, po obč. zboru podružnice »Slovenske Straže« v Podljubelju v Delavskem Domu. Na sporedu je nad vse šaljiva igra in nato prihod Miklavža. Starši, pripeljite seboj svoje otroke! Darila za Miklavža se sprejemajo v Delavskem Domu pred nastopom Miklavža. Odbor.

25letnico službovanja obhaja Jakob Haller, sluga v Marijanišču. Haller je poštena duša, naroden Slovenec in je vsem bivšim gojencem Marijanišča še v najboljšem spominu. Kot zvestemu prijatelju našega lista mu kličemo: Še na mnoga leta!

Vojna in posojilnice. Ker so ljudje glede denarja plašni in v času napetosti — v svojo lastno škodo — radi vzdigujejo svoj v bankah, hranilnicah in posojilnicah založen denar, je v pomirjenje teh bojazljivcev notranji minister Heinold v državnem zboru izjavil, da bi država tudi v slučaju vojne nikdar ne posegla po denarju v denarnih zavodih. Država je zato tu, da privatno premoženje štiti in varuje, ne pa da bi ga s silo jemala.

Ranjen slov. prostovoljec pred Skadrom. Slovenski prostovoljec Lipar, ki se je boril v črnogorski armadi pred Skadrom, je bil v boju ranjen in se nahaja v bolnišnici v Podgorici. Drugi slovenski prostovoljec, Čep, je dosedaj še zdrav.

Kegljanje na dobitke otvori v torek, dne 9. t. m., »Slovenska Čitalnica« v Celovcu v hotelu Trabesinger; kegljalo se bo vsak večer do sobote.

Hotel Trabesinger — in »Fr. Stimmen«. Administracija hotela Trabesinger v Celovcu nam je poslala sledeče pojasnilo: Odkar je zmagalo slovansko - krščansko orožje na Balkanu ter s svojimi zmagami pripomoglo do ugleda Jugoslovanov, od tedaj naprej glavni urednik nemškonacionalnega lista, velegerman Lackner, ne more več mirno spati. On in njegove »Freie Stimmen« vidijo vsepovsod samo strahove in pošasti, ki njih urednika mučijo in begajo noč in dan. Res! Urednik Lackner je izgubil še tisto malo trohico trezne razsodnosti in preudarnosti, ki jo je imel dosedaj. — Ne ve, v kaj bi se zaletel, v vsaki stvari vidi velik »bavbav«. — Sicer dobro vemo, da je Lacknerju in »Fr. Stimmen« hotel Trabesinger že odnekaj bodeč trn v peti, ker je hotel Trabesinger zbirališče ne samo celovških Slovencev, ampak ker se tukaj prirejajo shodi in prireditve za celi del slovenske Koroške. Na podel, nesramen način namigavajo in napadajo »Freie Stimmen« hotel Trabesinger ter mu skušajo škodovati na način, ki je lasten samo obmejnemu Nemcem. Sumničijo in namigavajo na vse strani, kakor da bi se v hotelu Trabesinger dopuščale kake nedovoljene demonstracije. To je brezmejna perfidnost, peklenska zlobnost, ki jo upravičeno z vsjo ogorčenostjo in odločnostjo zavračamo! Da se pride na sled in do živega tem brezvestnim zločincem in da se napravi konec podlim sumničenjem in zlobnim govoricam, zato obenem upravništvo hotela razpisuje 100 K (sto kron) nagrade tistemu, ki more dati z adostnih dokazov, da se more raznašalce takih tendencioznih, prozornih govoric prijeti ter jih z uspehom pred kazenskega sodnika tirati ter jim tam njih krivdo dokazati. — »Freie Stimmen«, Lackner in Dobernig naj si pa zapišejo namesto sumničenja in namigavanja sledeče za svoje germansko uho: Dobernig in drugi alpski Nemci naj svoje nauke glede patriotizma, kar se je že v zboru pol. društva poudarjalo in pribilo, le zase ohranijo. — Mi si prepovedujemo, da bi nas taki poučevali o patriotizmu, ki sami

vedno z obema nogama stojijo v »rajhu«. Od »Freie Stimmen« se nikakor ne damo poučevati glede državljanske zvestobe in udanosti do našega presvitlega vladarja, kar je po pravici poudarjal predsednik »Katol. političnega in gospodarskega društva« na zadnjem občnem zboru dne 28. novembra ob gromovitem odobravanju in pritrjevanju vseh zborovalcev. — Načelnik stranke, dr. Brejc, je takrat poudarjal, da Nemci, ki še danes uganjajo svoj Bismarckkult — in tega »Freie Stimmen« še vedno uganjajo in proslavljajo svoj »Sedanfeier«, da taki Nemci nimajo pravice, zabranjevati drugim narodom njih narodno čutenje in jih celo sumničiti zaradi njihovega krščanskega orožja nad Turki. — Nemci so menda že pozabili, da so že pred dvema letoma nemškonacionalni avstr. poslanci v avstrijskem državnem zboru upili veleizdajniške besede: Hoch Hohenzollern ter peli v sredi državne zbornice nemško veleizdajalsko pesem: Die Wacht am Rhein! Še več! Če so Nemci morda že pozabili, kaj je njih vodja Dobernig govoril pred dvema leti v Monakovem (München), jim mi to radi pokličemo nazaj v spomin. Dobernig je na nekem nemškem shodu v Monakovem trdil po nekem Bismarckovem izreku, da Trst pripada k nemškemu »rajhu«. To je vodja alpskih Nemcev, bivši predsednik avstrijske delegacije, poslanec celovškega mesta poudarjal in govoril tam z unaj na Nemškem in s tem nemškemu »rajhu« priznaval pravico do avstrijskega habsburškega Trsta. Ali je to tudi patriotizem? Ali ni to veleizdajstvo! Vsakega drugega bi takoj dali pod ključ, samo Dobernig je tako dober in zanesljiv patriot, da se mu nič ne zgodi. Lep Dobernigov patriotizem to, ki priznava tuji državi pravice do enega — najvažnejšega dela lastne avstrijske države! — Da, da Dobernig in drugi vsenemški tovariši, doma ste vsi črno ožolti - avstrijski, zunaj v »rajhu« pa takoj vsi frankfurtarsko poobarvani. — Tak je patriotizem te vrste avstrijskih patriotov!

Celovške nemško-nacionalne »štince« so od 1. grudnia t. l. naprej začele »dnevno« hujskati. »Balkanski prevrati«, — pišejo — »tudi na jugu naše države ne bodo ostali brez motečega (!) vpliva, in tudi na Koroškem bo prišlo do novih, še bolj hudih bojev...« Gospodje Lackner in sovrstniki so torej vendar enkrat začeli uvideti, da je nemško nasilje v deželi že vsrkalo kal smrtonosne bolezni. Dobro vemo, da je to le za dnji poizkus, se še zdržati in si par prenapetih kalinov obdržati. »Mir« bo nemškonacionalnim hujskačem še hudo štrene mešal, ker se bojuje pošteno za pravico; zoper to pa ni vzdržljivega orožja. — Vsi za »Mirom«!

Krasne umetniške razglednice za Božič, kakor tudi razglednice »Slovenske Straže« za Božič in Novo leto, narodne noše koroške in hrvatske, se dobijo pri S. K. S. Z. v Celovcu, hotel Trabesinger. Tam se dobijo tudi svete podobice, rožni venci, molitveniki in sploh vse pisarniške potrebščine. (Glej inserat!)

Darilo za Božič. Slovenska kršč. soc. zveza za Koroško v Celovcu razdeli letos za Božič med koroške Slovence zastonj 2000 slik »Slomšek«. Kdor jih hoče imeti, naj blagovoli sporočiti.

»Park-hotel« v Beljaku. — Slovenci in država. V Beljaku so Nemci sezidali s pomočjo državne podpore »Park-hotel«, ki bi bil šel že v konkurz, če bi ga ne podpirala država z denarjem vseh davkoplačevalcev in varovala poloma. In zdaj čujte, kako skrbijo nadzorniki tega hotela za tujski promet in za procvit hotela. Nedavno je prosila od-

Naše otroke odgojevati v zdrave in srečne ljudi

je naša najlepša življenjska naloga, toda otroci so večkrat slabotni, malokrvni in se nalezajo vsled neprevidnosti, prepriha, prehlajenja razne bolečine in nadležnosti. Otrok se ne sme zanemarjati, če so nahodni, hripavi, zasluženi, če tožijo vsled bolečin v grlu, pehanja ob strani in prsobola, ampak potruditi se je treba, odpraviti tudi najmanjša zla, predno se iz tega razvije kaj hujšega.

Opozarjali bi tu na preizkušeno, dobro domače zdravilo, kakor je že več let sem znani Fellerjev fluid z zn. »Elsafluid«. Tudi neveren Tomaž poizkuša, če sliši tako prepričevalne besede, kakor jih čitamo v pismu baronice Geramb v kopaljšču Buziás pri Temesváru. Glasi se: »Že davno sem hotela pisati v listih, naj bi se razglasilo, kako izbornu učinkuje Fellerjev »Elsafluid«. Imela sem toliko bolečin, skrnino in slab vid, utrujenost in glavobol, bolečine in hrbtu in slabost in odkar rabim Fellerjev »Elsafluid«, sem popolnoma zdrava.« Verjamemo, da bi tudi naši bralci bili hvaležni po takem po-

izkusu. Poceni je končno tudi sredstvo, ker tucat za poizkušnjo stane samo 5 K franko.

Ena izmed mnogih, važnih nalog matere je, da pazi, da je odvajanje pri otrocih redno. Najhujše posledice ima lahko zaprtje. Toda ne drastičnih sredstev! Kot lahko odvajalno in obenem prebavljano urejajoče sredstvo, ki nikdar ne odreče, smo preizkusili Fellerjeve rabarbara-kroglice z znamko »Elsakroglice«. — 6 škatlic franko 4 K. Oba izdelka se dobivata pristna pri E. V. Fellerju v Stubici, Elsatrg št. 67 (Hrvatsko).

lična slovenska družba pri vodstvu hotela za dovoljenje, da bi se smela v hotelu v separirani sobi sestati ter se tam zabavati. Še enkrat poudarjamo: v strogo ločeni sobi in brez vsakega hrupa. Toda, ko je prvi nadzornik hotela g. bankir Hyrenbach čul, da se bo imenovana družba zabavala v slovenskem jeziku, tedaj bi ga bila kmalu zadela kap, in komaj je še izustil besede: »Unter keiner Bedingung!« (Pod nobenim pogojem) — Opozarjamo na to državo, ki imenovani hotel podpira s pol milijona kronami, opozarjamo na to vse državne poslance, kako država razsipa denar za nemška falitna podjetja. Vsa hvalisana koroška skrb za tujski promet je samo pretveza za izmolzavanje državnega denarja v sebične nemško-nacionalne namene!

Podporno društvo slovenskih organistov na Koroškem. Kakor lansko leto, so tudi letos slovenski organisti praznovali dostojno god svoje zaščitnice — sv. Cecilije — in sicer dne 21. novembra. Pristopili so k mizi Gospodovi in ob 9. uri zjutraj so imeli skupno slovesno peto sv. mašo, pri kateri so udje društva zadovoljni proizvajali »Rosa mystica« od Griesbacherja op. 124. Ob 10. uri se je vršil v hotelu Trabesinger občni zbor, pri katerem se je izvolil odbor, znižala udnina na 2 K 40 vin. na leto, prečital zapisnik o delovanju društva v preteklem letu in vzelo na znanje poročilo blagajnikovo, ki pač želi redno vplačevanje in prosi tudi vse prijatelje glasbe in petja, da pristopijo kot podporni člani prepotrebne društvu. Podporni člani plačajo na leto 5 K — seve se tudi več hvaležno sprejme. — Posebno hvalo zaslužijo gg. organisti, ki so se skrbno pripravili za razna poročila; tako je govoril dovršeno g. Albin Prek o ljudskem petju; k temu govoru je dodal č. g. Smodej nekaj praktičnih navodil o načinu nabiranja narodnih pesmi. G. Šimen Kocjan nam je postal v svojem govoru svoje izkušnje pri poku pevskih zborov. — G. Štangelj je izvrstno govoril o splošni izobrazbi organistov in končno je g. Holmar prav poljudno o vrlinah naše lepe cerkvene pesmarice »Cecilije«, I. in II. del, in navduševal zborovalce, da se je skrbno poslužujejo in proučavajo. — Č. g. konzulent je zarisal nekaj točk o delovanju društva v bodočem društvenem letu. Tako je bilo vse naše zborovanje silno zanimivo — nove misli so se sprožile in vsi so z velikim navdušenjem in veseljem poslušali koristne govore. Želimo le, da bi vsi slovenski organisti stopili v našo organizacijo — da bi zamogli v vseh slovenskih krajih povzdigniti cerkveno glasbo in petje v čast božjo pod praporom sv. Cecilije.

Težave v borovski občini. Borovsko občino so si izbrali naši nemški narodovci, da na njenih tleh proderejo na Koroškem slovensko ozemlje. Tu so nastavili podružnice vseh svojih, ne obrambnih, marveč v tem slučajih agresivnih društev. Vse te umetne naprave pa menda nimajo pravega uspeha, kakor nobena korupcija ne, in to umetno ščuvanje in zastrupljanje slovenskega ljudstva je korupcija najhujše vrste. Zadnje dni poročajo tudi nemški listi o velikih težavah, v katere je zabredla borovska občina. Poročajo sledeče: Voigt oziroma njegovi nasledniki imajo v Borovljah tovarno, katere je bila dalje časa previsoko obdačena. Od previsoko odmerjenega davka je tudi občina pobirala previsoke občinske doklade, in zdaj, ko je tovarna zmagala v vseh inštancah, se zahteva od zadolžene občine povračilo 12.240 K. Občinske potrebe zahtevajo občinskih doklad v višini 60%, vračilo bo tirjalo k temu še 60%; to bi ne bilo še nič hudega, ko bi bila občina poprej davke rentabel porabila. Ali na svetu je preveč ljudi, ki ne trpe denarja, to so ali otroci ali pa lahkomišelnih napravljivi, in takih ljudi je menda v Borovljah preveč. Občina je napravila v zadnjih letih dolga 400.000 kron, ogromno svoto, ki jo je treba obrestovati. S temi obrestmi vred bodo znašale občinske doklade prihodnje leto okoli 200%! Zdaj se pa naj zgleda še kaka druga občina na širnem svetu, ki bi bila tako napredna, kakor so naše, po nemčurstvu zastrupljene Borovlje. Lepe zgradbe lahko zida vsak norec, ako ima denarja, kdor pa denarja nima in s posojili živi, kakor da je visok gospod, bo moral kmalu, četudi je liberalec, izkusiti, da vsak dolg vodi le v propast. V Borovljah je nekaj industrije, ki nekoliko zasluži. Po prevelikih davkih in lahkomišelnem občin-

skem gospodarstvu pa se je bati, da začne pešati tudi industrija še bolj, nego je pešala že sedaj. Razni uradniki in liberalni učitelji, katerih v Borovljah kar mrgoli, so bili za kmeta in obrtnika še povsod le nesreča; to bodo izkusile tudi Borovlje ali da bi se spametovale in vrnile nazaj k starim solidnim razmeram, ni pričakovati. Ti gospodje, ki sami ali malo ali nič ne plačujejo občini, bodo vedno poznali le svoje želje, nikdar pa ne potrebu delujočega ljudstva.

Borovlje. (Meščanska šola.) Z velikimi stroški je bila postavljena lepa meščanska šola, v kateri so trije razredi fantov in trije razredi deklet. A število fantov in deklet je jako skromno. V III. deškem razredu je samo 10 dečkov in ravno toliko je v III. razredu deklet. Računali so na velik obisk iz sosednih občin, a ta je precej izostal kljub prigovarjanju od marsikateri strani. Gospodje, ki živijo od takih šol, seveda pravijo, kako so koristne in potrebne; tako je rekel sušca minolega leta meščanski učitelj Rauch: »Lep čas bi bil, ko bi mogel vsak kmet, vsak obrtnik in vsak delavec reči: »Jaz sem dokončal meščansko šolo!«; — a izkušeni ljudje so popolnoma drugega mnenja. Vedno bolj se jim usiljuje prepričanje, da je za kmeta, obrtnika in delavca vsak izgubljen, kdor je pohajal v meščansko šolo. Celo nemško-nacionalni poslanec Kiršner, ki bi vendar moral odobravati nemško-nacionalno šolsko politiko in zato tudi meščanske šole, celo ta je rekel lani 1. avgusta v seji celovškega okrajnega šolskega sveta, da so otroci, ki obiskujejo meščansko šolo, za kmetijstvo izgubljeni. Izkušnja pač že kaže, da niso samo izgubljeni za kmetijstvo, ampak tudi za obrtništvo; da nobeden ne bo hotel več biti delavec, je tudi jasno. Meščanske šole naredijo pač veliko domišljavih, a prav malo v trdem delu delavnih in vztrajnih ljudi.

Borovlje. (Pameten agent.) Agentom se včasih slabo godi, ker jih tupatam, ne da bi bilo kaj »kšefta«, malo nelepo odpravijo od hiše. Naš župan si je znal to sramoto pihraniti. Namesto da bi sam prodajal »Südmarkine« koledarje, je poslal občinskega slugo od hiše do hiše ponujat v njegovem imenu koledarje. In četudi je sluga vsaki hiši prinesel županov pozdrav, vendar marsikje ni naredil »kšefta« za svojega gospoda. Agenti pač niso na dobrem glasu, četudi so včasih župani.

Melviče. C. kr. okrajno glavarstvo v Šmohoru se kaže Slovincem sovražno. Začelo je preganjati izobraževalno društvo s tem, da je kaznovalo društvenega predsednika iz prav malenkostnega vzroka. Ako hoče biti okrajno glavarstvo proti nam tako natančno, naj je pa še natančno proti samemu sebi in naj ne pozabi, da je dolžno, slovenske vloge slovensko reševati.

Žihpolje. (Naši turški prijatelji.) Zelo dobro morajo biti poučeni o balkanski vojski naši »fortšritlarji«. Pred kratkim sem vstopil v tukajšnjo gostilno zraven cerkve, kjer naletim na družbo samih »organiziranih« nemčurjev. Govorili so o velikih turških zmagah in zaničevali ostale balkanske države. Ko me eden izmed te družbe zagleda, zavpije na ves glas proti meni: »Tu je zopet en »črnuhl«, tega bomo poslali Črnogorcem, da ga bodo za pečenko pojedli.« Toda povem ti, žihpoljski »Freiheitsheld«, da bi takih besed niti med divjaki v južni Afriki ne slišal, kakor se slišijo dandanes na »naprednih« Žihpoljah. Zavedne Slovence obrekovati, to je pač tvoje poglavitno delo. Res, pravi Turki, ki bi jim nič ne škodovalo, če bi šli v šolo vsaj za nekaj časa k Črnogorcem.

Borovlje. (Še enkrat pot za rovom.) Občinski odbor se ponaša, kako skrbi za olepšavo trga. Res dela ceste, ki se pa ne rabijo, a pota, ki se najbolj rabijo, pusti v nemar. Živ dokaz za to je toliko rabljena pot tik ob rovu (potoku) na Koblju, na kateri človek nikoli ni varen, da bi ne padel v vodo. In vendar, kako lepo izprehajališče bi bila ta pot, lepo popravljena, ko bi se posebno tujci radi izprehajali ob vodi in opazovali ob večerih lepo svetlobo ognja v tovarni.

Bilčovs. Same hojseti! Sedem parov sedaj v jeseni. Prav! Vsi ženini so dobili poštene neveste, vsi možje dobre gospodinje! V eni vasi je bilo čudno. Od ene hiše je bila nevesta, v drugi krst, od tretje so nesli go-

spodarja v grob — in te tri hiše so si najbližje. Bog daj, da bi bili vsi poročenci srečni v novem stanu, žalujočo vdovo naj pa Bog tolaži v njeni nesreči in bridki izgubi!

Škocijan. (Zima.) Zima bo pa letos huda so rekali Škocijanci, ker so jih gospod zadnje nedelje precej parov s prižnice »dol vrgli«. Mizar Schmeisner Rudolf si je izbral za zakonsko družico Gaiser Barbiko. Ženina Ogra z nevesto Tirolko je Štajerc na Koroškem zvezal. Temu je kriva letošnja mrzla jesen, ko so bili vsi vetri zunaj. Šentvidski lovec Jože Pec je jagal tako pridno, da je vjel v zakonsko mrežo Kvasovo Heleno Pivk. Ožboltov Lorenc Gomernik na Lancovi je, misleč, da doma ni dovolj drv za zimo, postal nezvest škocijanski fari in se priženil h Klemencu na Pudabi. Privoščimo vsakemu najboljši, a ni nam najbolj po volji, ker nam ženini in neveste iz drugih far poberejo toliko fantov in deklet. Ne vemo, ali je naša za ženitev godna mladina tako pridna in lepa, ali bogata? Vse iz fare vun, noter pa malo. Čimernikov Peter Ruh je s svojim močnim basom rekel Neži Kovačevi: Vzemiva se midva, in Plešovnikov Rok Laker je sicer poročil Jožefo Lešnik, na svoj dom pa je popeljati ni smel, ker so si jo še do novega leta izgovorili Kosovi. Grajski žagelj Tomaž Plečko tudi ni hotel več sam si kuhati in zato si je vzel v zakon Marijo Wutte. — Da bi le srečni bili mladi pari!

Javorje. (Lepo cerkveno slovesnost) je videla naša sicer skromna planinska cerkva prvo adventno nedeljo, kakršne še ni izlahka. Ker v tukajšnji župniji dozda ni bilo nobene bratovščine, se je ustanovila bratovščina vednega češčenja presv. Rešnjega Telesa, in sicer s tako lepo svečanostjo, da bi tega nikdar ne bili pričakovali. Prvikrat se je po slovesni božji službi opravila molitvena ura v čast presv. Zakramentu v po vrlih dekletah okusno in lepo okrašeni cerkvi. Menjavale so se molitve z ubranim petjem, s katerim nas je presenetil novoustanovljeni cerkveni pevski zbor, ki je svojo lepo nalogo med mašo in molitveno uro prav dobro in v vseh zadovoljnost dovršil, za kar ima gotovo največjih zaslug za lepo petje jako vneti organist g. Andrej Štempihar. Vsi udje pa so se v skupni pesmi posvetili presv. Srcu. Skoro polovica cele župnije je pristopila k prekristni bratovščini. Navzlic slabemu vremenu so prišli udje skoraj polnoštevilno, vsi otroci in dokaj odraščanih je pristopilo k mizi Gospodovi. To je dobro znamenje in sad dunajskega kongresa, na katerem je bila naša majhna župnija po 6 udeležencih prav dobro zastopana. In iskrica se je ukresila ob velikem dunajskem ognju in oživotvorila misel, tudi v naši župniji praktično ovekovečiti spomin velpomembnega kongresa. To bodi tudi zanaprej naš cilj: K središču naše vere, k ognjišču krščanske ljubezni, k jedru vsega kulturno-socialnega vprašanja!

Št. Rupert pri Velikovcu. (Dekliška Marijina družba) bo obhajala na praznik brezmadežnega spočetja M. D. dne 8. decembra t. l. god svoje zaščitnice zjutraj s skupnim sv. obhajilom. Ob 2. uri popoldne bo pa imel č. g. mons. Valentin Podgorc slavnostno pridigo in bo nato izvršil slovesno sprejemanje novih članic. Slovenske mladenke, pridite poslušat!

Št. Rupert pri Velikovcu. (Blagoslovljenje novih zvonov za tukajšnjo župno cerkev se bo na slovesen način izvršilo na tretjo adventno nedeljo, dne 15. decembra t. l. Ob 9. uri dopoldne bo mil. gosp. prošt Gregor Einspieler iz Tinj blagoslovil nova zvonova, potem sledi slavnostna pridiga in velika sv. maša.

Bistrica v Rožu. (Iz koroškega vilajeta.) Na postaji sem zahteval vozni listek v Področico, in sicer v slovenskem jeziku. Listek nisem dobil, pač pa sem slišal nekaj opazk od uradnika, kateri je vrhutega še prišel za menoj na peron in me meril od nog do glave! Ko je prišel signal, me še enkrat nemško nahruli: »Wohin fahren Sie? Haben Sie schon die Fahrkarte?« In na mojo zopetno slovensko zahtevo zarjove: »Können Sie nicht deutsch?« mu odgovorim, da si bom s pritožbo pomagal; tedaj zakliče, seveda nemški: »To nič ne dene, saj nobena pritožba ne pomaga!« — Veliko povejo te

besede, in treba bo res enkrat odločno besedo govoriti, da si ne bo vsak uradnik zdrznil Slovence na tak način zaničevati ter žaliti, in sicer na domači slovenski zemlji!

Suha pri Libeličah. Jožef Pahtev, 24letni Citrovnikov hlapec, si je minulo sredo z britvijo prerezal žilo na roki in je v pol ure izkrvavel. Vzrok samoumora je razuzdano življenje in slaba pamet.

Kazaze. (R a z n o.) Srečk »Slov. Straže« se je v našem kraju razprodalo 42. Ali je bila komu sreča mila, ne vemo. Najbrž nobenemu. — Mohorjani so zložili letos za »Slov. Stražo« 8 K 16 vin., lani 7 K 66 vin., za vojskujoče se brate na Balkanu pa smo nabrali 16 K 24 vin., katere smo poslali uredništvu »Slovenca«, v katerem so bili tudi izkazani.

Iskrena prošnja.

Nenavadno zgodaj je letos zima nastopila. Naši našo »Narodno šolo« obiskujejo otroci, ki potrebujejo za zimski čas obuvale in tople obleke, pa so po večini otroci ubogih staršev. V korist našim ubogim otrokom nameravamo tudi letos napraviti, in sicer na kvatno sredo, dne 18. decembra t. l., v naši šoli običajno božično slavnost. Obračamo se tedaj tudi letos zaupljivo do preblagih src slovenskih rodoljubov in rodoljubkinj milo proseči, da bi nam prihiteli v ta namen na pomoč z darovi v blagu, posebno pa v denarju. Ker pa je do naše slavnosti le kratek čas in ker imajo naše č. šolske sestre s prireditvijo darov za otroke zelo veliko posla, tedaj se usojamo dostaviti še ponižno prošnjo, da bi se nam blagovolili blagohotni darovi prav kmalu poslati. Za vsa dobrotljivost se že vnaprej zahvaljujemo in kličemo: Bog plačaj!

V Št. Rupertu pri Velikovcu, dne 19. listopada 1912.

Vodstvo »Narodne šole«.

Društveno gibanje.

Melviče. V nedeljo, 8. decembra, ima izobraževalno društvo občni zbor, na katerem bo govornik iz Celovca poročal o vojski na Balkanu in se bodo tudi kazale zanimive skioptične podobe. — Odbor.

Vogrče. V nedeljo, dne 15. decembra, priredi naše izobraževalno društvo popoldne po blagoslovu v župnišču shod s predavanjem o vojski na Balkanu. — Odbor.

Škocijan. Naše bralno društvo priredi dne 8. decembra po popoldanski službi božji podučen shod, na katerem govori znani govornik iz Celovca o Balkanu. Podal se bode tudi račun o delovanju. — Kmetijska podružnica pa priredi osem dni nato pri Rušu v Zamožnivesi velik gospodarski shod, na katerem se bode govorilo o mlekarkarstvu in sadjereji. Naročevala se bodo mlada drevesca in podal tudi račun o delovanju.

Cilj

prizadevanj, najti najboljše in najizdatnejše sredstvo za izboljšanje kave

dosežejo vedno le one gospodinje,

ki kupujejo kavin pridatek v zaboječkih ali v zavitkih, označenih »s kavinim mlinčkom«.

One so izbrale najbolje, kajti pridatek za kavo »s kavinim mlinčkom« je najjedratejši, najokusnejši in najizdatnejši izdelek te vrste, ker je

„pravi : Franck :“.

Tovarna v Zagrebu.

Naše prireditve.

Zilska Bistrica.

Prireditve našega izobraževalnega društva »Zila«, ki je bila dne 24. novembra t. l., je prav lepo vspela. Pred veliko udeležbo slovenskega občinstva je poljudno govoril č. g. Stritof o balkanski vojni in žel za svoja izvajanja od strani poslušalcev obilo priznanja. Nato so vprizorila vrla dekleta že samonasebi lepo ljudsko igro »Na Marijinem Srcu« tako dovršeno, da niso zastoj žele vsestranske hvale. Čast jim. Dne 1. decem-

bra t. l. se je igra ponovila, a vsled silno slabega vremena je bila udeležba le pičila.

Št. Janž.

Dne 1. decembra je napravilo slovensko izobraževalno društvo protialkoholno predavanje s skioptičnimi slikami in povabilo g. Puharja iz Ljubljane. Ob pol 4. uri je bila dvorana pri Tišlarju polna in gospod predavatelj nam je v izbornih in lahko umljivih besedah narisal vladarstvo kralja alkohola v njegovi grozovitosti, kar je potrdil potem še bolj s slikami. Če si opazoval ljudi, si videl, da marsikateri premišluje, da, koliko sem že tudi jaz zapravljal ali povzročil takšnega gorja. Iskrena hvala gospodu Puharju za njegov trud! Želeti bi bilo, da bi društvo priredilo še več takšnih predavanj. Alkoholizem je najhujša rana na našem narodnem telesu. Pri nas bi bila tla še precej pripravna za to, ker se vidi, da je že nekaj abstinentov, tudi solarjev. Ali samo očeta manjka, ki bi nam dajal tu potrebno hrano. Od voditeljev ljudstva bi bila to najlepša žrtev, ki bi jo položili domovini na oltar, ko bi se prvi odpovedali tej pogubni razvadi. Kristus, ko je visel na križu, je v smrtni žeji zaklical »Žejen sem« in trdosrčni rimski vojaki so mu dali vsaj žolča piti. Ali naše ljudstvo, nesrečna mladina, uboge matere kličejo: »Žejni smo pouka, prave resnice«, a malo jih je, ki nam mečejo še te-le — drobtinice. Obsodba nemškega učitelja Langa na Dunaju je bila dovolj huda za Nemce, a še hujša bo za Slovence, ker s tem, če se uda naše ljudstvo še bolj pijači, bo padlo ne le moralno in materialno, ampak tudi v narodnem oziru. Vsem ljubiteljem našega slovenskega Korotana pa kliče v boj proti alkoholizmu — abstinent iz Roža.

Sv. Lenart pri sedmih studencih.

Zborovanje, ki ga je priredilo naše mlad izobraževalno društvo dne 1. t. m. je prav dobro uspelo. Vreme je bilo skrajno slabo, a vžlic temu se je nabralo precejšnje število poslušalcev. Z zanimanjem smo sledili prekrasnemu govoru g. dr. Rožiča, ki nam je v vznesenih besedah slikal strašno trpljenje balkanskih narodov pod turškim jarmom in njih borjenja za svobodo in vero. Nato je prav lepo predaval mladenič Alojzij Wutti pesem: »Hajdukova oporoka«. Kot zadnja točka je sledil lep govor č. g. župnika dr. Fr. Cukala o rimskih katakombah, kterege so pojašnjevale lepe skioptične slike. Ob koncu zborovanja smo še zbrali za ranjence v vojski 25 K. Hvala prisrčna vsem gg. govornikom!

Kazaze.

Minulo nedeljo osem dni je priredila naša »Zarja« svoj mesečni shod, ki se je glede števila udeležnikov prav dobro obnesel. Zlasti se je zbralo mnogo ukaželjne mladine, ki je pazljivo sledila izvajanjem govornika o zgodovini, deželah, veri, jeziku ter značaju vojskujočih se narodov na Balkanu ter o vzrokih in dosedanjem poteku te vojne. — Ljudstvo zlasti v zadnjem času z velikim zanimanjem prebira »Mir« in »Slovenca«, ki nas tako dobro poučujeta posebno o vseh velikih dogodkih na slovanskem jugu. Novo leto prihaja, naj bi se tudi pri nas število naročnikov teh dveh listov pomnožilo.

Želinje.

Shod, ki ga je napravilo v nedeljo, 1. t. m., v Želinjah politično društvo, se je prav dobro obnesel. Po pozdravu predsednika g. Tomaža Kastnerja je razpravljaj o državnem in deželnem gospodarstvu, o politični situaciji in stališču raznih strank z ozirom na balkanske homatije g. Smodeja. Zbrani zborovalci so ostro obsodili hujskanje nemških listov proti balkanskim narodom, ki je škodljivo našim gospodarskim interesom in vzbuja brez potrebe v balkanskih Slovanih sovraštvo proti Avstriji, ki jo danes na zunaj predstavljajo nemški diplomati. Udeležba na shodu je bila zelo dobra, in zborovalci so se razšli z željo, da bi mogli g. Smodeja kmalu zopet slišati.

Guštanj.

Shod izobraževalnega društva pri Petraču je bil prav dobro obiskan. Poslušalci so z velikim zanimanjem poslušali znamenit govor g. župnika Križaja o mohamedanstvu in bojnih krščanstva in zlasti Slovanov proti nekdam tako mogočnemu Turku.

Celovec.

Redni mesečni shod krščansko-socialnega delavskega društva, ki se je vršil v soboto, 30. novembra, je bil obiskan s srednjo udeležbo. Gosp. dr. B. Schaubach si je izbral za govor zelo važen predmet, o varstvu delavca proti delodajalcu, kateri govor je obljubil v prihodnje nadaljevati. Gosp. dr. L. Ehrlich je govoril o socialni demokraciji v Celovcu, ki pripada nemški socialni demokraciji. Dokazal je z zgledi, kako dela za ponemčenje koroških Slovencev. Da se njeno delo ustavi in da ostane Celovec meja za socialno demokracijo, zato je ravno dolžnost »Slov. kršč.-soc. delavskega društva«, da širi misel za Jugoslovansko Strojno Zvezo, katera ima že v Celovcu svojo skupino.

Bilčovs.

Nedeljo osem dni se je vršilo mesečno zborovanje društva »Bilka«. Navzoči, katerih je bilo veliko, so zelo pazljivo poslušali g. govornika Smodeja, kateri je prav razumljivo opisoval Turke, oziroma njih pohode v naše kraje in tudi sedanjo vojsko. Obrazložil je pomen zmag balkanskih zaveznikov in njih vpliv na Slované.

Cerkvene vesti.

Sodalitatis ss. Cordis Jesu za Celovec in okolico ima svoj mesečni sestanek dne 12. dec. pri Trabesingerju. Začetek ob pol 2. uri.

Kupujte pri tvrdkah, ki inserirajo v „Miru“!

Darovi.

Podpornemu društvu za slovenske visokošole na Dunaju so v času od 1. oktobra do 15. novembra 1912 dorovali: 50 K: Hranilnica in posojilnica v Šmarji pri Jelšah; 40 K: Mestna občina Idrija (na račun ustan.); po 10 K: Dr. Karol Podgornik, odvetnik v Gorici, dr. Karol Šavnik, min. tajnik na Dunaju in Jan Rataj, inženir v Ljubljani; 6 K: Dr. Janko Polec, svet. tajnik pri najv. s. dv. na Dunaju; 5 K: Dr. Fr. Kropivnik, prof. drž. gimn. in Karol Schweiger, rač. revident, oba v Ljubljani; 4 K: Anton Šantel, šolski svetnik v Gorici; 250 K: Francišek Berlec v Kandiji 83, vsega skupaj 142 K 50 vin. — Društveni odbor razpošilja ravnokar letno poročilo, v katerem slika kritični položaj, v katerega je zašlo društvo vsled pomanjkanja sredstev za upoštevanje množičih se prošelj bednega dijaštva. Naj nikdo, ki mu pride to poročilo v roke ali zve sicer za težki položaj društva, ne zamudi darovati vsaj skromen znesek v prid društvu na naslov njegovega blagajnika: Dr. Stanko Lapajne, dvorni in sodni odvetnik na Dunaju, I., Bräunerstrasse 10.

Imate bolečine? Revmatične, protinske, v zobeh, glavobol? Ali ste se po prepihu ali drugače prehladili? Poskusite vendar bolečine utehajoči, lekajoči in krepčajoči Fellerjev fluid z znamko »Elza-fluid«. Ta je v resnici dober! To ni samo reklama! Dvanajstletna za poskušnjo 5 kron franko. — Izdelovatelj samo lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elza-trg št. 67 (Hrvatsko).

Naprodaj je po nizki ceni **majhna hiša**, ki ima 2 sobi, kuhinjo, hram in klet, novo zidan hlev, sadni in zelenjadni vrt ter pravico za drva (servitut), 5 minut od trbiškega kolodvora. Več pove organist na Trbižu št. 54, Koroško

Denarja ni, draginja je vedno večja, zaslužek pa majhen. Ako hočete z malim trudom 6 do 10 kron na dan zaslužiti, pošljite v pismu za pojasnilo znamko za 10 vinarjev in svoj natančen naslov na:

Josip Batič, Ilirska Bistrica (Kranjsko).

OZNANILO.

Tvrdba **Bratje Tavčar & Co.** je postavila v Celovcu kraj tovarnega kolodvora **parno žago**. Imena tvrdka to je plohe v vsaki količini, tudi na **kupuje les**, vozove, (plohi se sprejemajo od 12 cm debeline naprej), smrekove, borove, mecesnove kakor tudi vsake vrste gozde. — Kdor želi natančnejših pojasnil, naj vpraša na žagi.

Bratje Tavčar & Co., Celovec.

Volneno

blago za ženske in sukno za moške obleke, zadnje mode, razpošilja najceneje Jugoslovanska razpošiljalna R. Siermecki v Celju št. 308.

Vzorci in cenike šez 1000 stvari s slik. pošt. prosto

Silno lepo posestvo.

Prodaj ali zamenjam za drugo posestvo (s smrekovim sečnim gozdom) pod zelo ugodnimi pogoji svoje blizu postaje Grabštanj ležeče posestvo z dobrim poslopjem, ki meri okoli 28 hektarov.

Natančnejša pojasnila daje posestnik

Anton Renko,
trgovec v Celovcu.

Šikano posestvo

približno 8 oralov posetve in travnikov, 12 oralov mladega gozda in pašnika, na Spodnjem Koroškem, se proda. Več pove **G. Glavar** v Pliberku na Koroškem.

SVETOVNI PATENTI

Pojasn. in broš. brezplačno
ustanovljeno 1903.
po družbi za izkoriščanje patentov Miller & Co., Berlin W. 35.

Hranilnica in posojilnica za Sv. Lenart pri Sedmih studencih in okolico

naznanja s tem, da je sklenila zvišati obrestno mero od 1. januarja 1913 naprej, kakor sledi:

za hranilne vloge od 4% na 4 1/4 %;
za posojila na osebni kredit od 5 1/4 % na 5 1/2 %;
za posojila proti vknjižbi od 4 3/4 % na 5 %.

Načelstvo.

Gozd 2 ha

in 500 fm lesa proda župni urad v Vogrčah, p. Pliberk, potom zaprtih ofert, ki se imajo najpozneje do 17. decembra 1912 vposlati na imenovani urad.

Zdravniško in klinično potrjeni uspehi

dokazujejo, da je pri mučnem krčevitem kašlju otrok in odraslih

dragocen in gotovo učinkujoč izdelek.

THYOMEL SCILLAE

Besedna znamka zavarovana.

Lajša krčeviti kašelj, zmanjšuje njegovo ponavljanje, pospešuje njegovo razslizanje in pomirjuje kašelj ter odstranjuje težko dihanje.

1 steklenica 2.20 K. Po pošti proti predplačilu 2.90 K pošilja franko 1 steklenico, 7—K 3 steklenice, 20—K 10 steklenic. Ne dajte si usiljevati nadomestnih sredstev.

Povprašajte pri svojem zdravniku.

Izdelovanje in glavna zaloga v **B. FRAGNER-jevi lekarni,** c. kr. dvornega dobavitelja, PRAGA-III., št. 203.

Pozor na ime izdelka, izdelovalca in varstveno znamko.

Dobiva se v Celovcu v lekarnah: »Pri angelu«, Pavel Hauser, Viktor Hauser, H. Gutt.

! Paramenti !

Mašna oblačila v preprosti in tudi bogati opremljeni, dobro blago in poceni.

Plašči za cerkvenika in ministrante, ovratni plaščki in stole zelo poceni.

Šmizele v različnih oblikah od K 1.— naprej. ::

Komplet z ovratnim trakom od K 2.— do K 2.80, kakršen je izdelek.

Bireti v vsakršni obsežnosti po K 3.80, K 4.—, K 4.80.

Rožaste svetilke za večno luč za patentovani stenj.

Prosimo, da poizkusite, in prepričani smo, da boste stalen odjemalec

oddelka za paramente, knjigarne in trgovine **Jožefovega društva v Celovcu.**

Vse blago iz prekuhanne, kislinske proste in neobtežene soile z barvanimi nitmi.

Slovenski molitveniki, cerkvene muzikantije, tudi Hladnikove.

Jabolka

proda vsako množino od 20 kg naprej po 12—26 vin. kilogram **Andrej Oset,** posestnik v Tolstem vrhu, p. Guštanj, Koroško.

Albin Novak v Sinčivasi

trgovina z manufakturnim in špicerijskim blagom ter vinom, zaloga cerkvenega olja, cementa in premoga, priporoča svojo vedno svežo zalogo ter razpošilja po železnici in po pošti izborna gorljivo cerkveno aparat-olje, à la Guillon-stenje, kadila, pristna štajerska, goriška in tirolska vina.

Za abstinentne brezalkoholne pijače, kakor malinov, breskvin, hrušov in jabolčni sok.

Cene solidne, postrežba točna.

Bogati boste!

20—30 K vsakdanjega zaslužka, če se pečate s prodajanjem mojih novosti. Tudi kot poststransko opravilo. Pošljite svoj naslov na **Eksport ARNOLD WEISS** Dunaj, VII., Neustiftg. 137.

HITRO NAPREDOVANJE LE NA PRISTNEM

Vsi, ki ste skrbni možje in očete!

Ali hočete vsaj 10 vinarjev na teden žrtvovati za svojo ozirema za prihodnost svojih otrok?

Potem pišite „Slov. Straži“ v Ljubljani po knjižico g. župnika Haaseja o ljudskem zavarovanju, ki se vsakomur določje popolnoma zastonj.

Ceno meso! Razpošiljam dnevno sveže zaklano govedino in teletino v 5 kg poštnih zavojih franko po povzetju za K 4.50, ovčje meso za K 4.—, svinjino za K 6.—. Strogo solidna postrežba. H. MARKOVITS, Herince št. 33, Ogrsko.

Mi iščemo marljivih sotrudnikov!

Oddelek za srečke Češke industrijske banke zastopstvo za jugoslovansko ozemlje, Ljubljana.

Po Najvišjem naročilu Njeg. c. in kr. Apost. Veličanstva

XXIX. c. kr. državna loterija

za skupne vojaške dobrodelne namene.

Ta denarna loterija, edina v Avstriji postavno dovoljena, ima 21.146 dobitkov v gotovini v skupni vrednosti 625.000 kron.

Glavni dobitek znaša

200.000 kron

Žrebanje se vrši javno dne 19. decembra 1912.

Ena srečka stane 4 krone.

Srečke se dobivajo pri oddelku za državne loterije na Dunaju III., Vordere Zollamtsstraße 7, v loterijskih kolekturah, tobačnih trafikah, davčnih, poštnih, brzojavnih in železniških uradih, v menjalnicah itd. — Igralni načrti za kupce srečk brezplačno. — Srečke se pošiljajo poštine prosto.

Od c. kr. ravnateljstva loterijskih dohodkov (oddelek za državne loterije).

Pri reumatizmu in neuralgiji

lajša in pomiruje bolečine, pri skrnini izsesava otekline na členih in jih nareja zopet gibljive; pri ozeblinah odstranjuje v kratkem času neprijetno boleče srbenje; za vdrgnjenje, masažo, obkladke in kopanje pripravi

CONTRHEUMAN

Besedna znamka za (mentholosaliciziran kostanjev izvleček).

Z vdrgnjenjem, masože ali obkladki. - 1 škatlica 1 krono.

Proti predplačilu K 1.50 se pošlje 1 škatlica } franko.
Proti predplačilu K 5.— se pošlje 5 škatlic }
Proti predplačilu K 9.— se pošlje 10 škatlic }

Izdelovanje in glavna zaloga v

B. FRAGNER-jevi lekarni

c. kr. dvornega dobavitelja, PRAGA III., št. 203.

Pozor na ime izdelka in izdelovalca.

Dobiva se v Celovcu v lekarnah: »Pri angelu«, Pavel Hauser, Viktor Hauser, H. Gutt.

Dobrotnik človeštva

neobhodno potreben za vsak zaprt prostor, v katerem morajo bivati ljudje, je avtomatična

zrak osvežujoča naprava „Titania“.

V inozemstvu in doma priznana kot izborna.

Prospekti zastonj!

Zastopniki se iščejo.

„Titania“-fužine, Wels 245, Zg. Avstr.

Eno izmed mnogih priznanj:

Dvor Nj. c. in kr. visokosti presvetl. gospoda nadvojvode Rainerja: Z visokim dovoljenjem se vam prav rado naznanja, da se tri za stanovanja Nj. cesarske in kraljeve visokosti presvetlega gospoda nadvojvode Rainerja poslana zrak osvežujoče naprave „Titania“ izredno dobro obnesejo in namenu popolnoma odgovarjajo.

J. Schlemmer, nad. o. jv. hišni nadzornik.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

4 1/2 %

uraduje vsak dan, izvemši nedelje in
praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

4 1/2 %

*Lastna tovarna
ur v Švici*

1887

Zahtevajte **JUBILEJNI CENIK** "zastonj"

1912

Fr. Čuden, Ljubljana.

V sak strokovnjak
Vam pove, da so
orig. Otmar-motor
stabilen ali nepremaklj. in
poljedelski stroji
iz tovarne

C. Prosch, Celovec,
imejitelja brata inženirja Prosch, najboljši in
najzanesljivejši v obratu.
Zahtevajte specialne kataloge in obiske inženirja!

Zimske barhente!

Kdor rabi dobre in pristnobarvne zimske barhente, flanele za srajce in drugo perilo, lanene in bombažaste kanafase, cefire, platno, inlet, brisače, rjuhe, zimsko blago za dame in gospe, žepne robce in druge tkanine, naj se obrne zapu na kršćansko trvdko

Jaroslav Marek ročna tkalnica št. 39
v Bistrem pri Novem mestu ob Met. Češko.

Vzorec se pošiljajo zastonj in pošt. prosto.

V zalogi imam tudi veliko množino ostankov zimskega barhenta, flanele, kanafasa itd. in razpošiljam v zavojih po 40 m za 18 kron, prve vrste za 20 kron, najfinejše vrste za 25 kron franko po povzetju. — Od ostankov se vzorec ne pošiljajo. Flanelne ali cefirne srajce za gospe po K 1.80, 2.20, 2.60, 3. in 4.— Odjemalcem najmanj 6 srajc pošljem poštne prosto. — Pri naročilu zadostuje naznamba obsega vratu. — Dopisuje se slovensko.

Razpis službe mežnarja in organista na Vratah.

Prosto stanovanje, njive, sadonosnik (redi lahko 2 kravi), prosta drva, bira in nekaj v denarju. Prednost imajo oženjeni obrtniki. Nastop 15. februarja 1913. Prošnje naj se pošljejo do 1. januarja na župnijski urad na Vratah, potrebna pojasnila daje isti urad.

Cerkveno predstojništvo na Vratah,
p. Spodnja Vrata (Koroško).

Mizarskega učenca

sprejme takoj pod ugodnimi pogoji
Vid Čarj, mizar,
Šmihel pri Pliberku, Koroško.

Prva slovenska trgovina :: papirja na Koroškem ::

v Celovcu

Velikovaška cesta št. 5
(Hotel Trabesinger)

ima v zalogi vse potrebščine za uradne pisarne, vsakovrstni pisarni papir, slovenske razglednice celovškega mesta, narodne noše, posebno krasne balkanske noše, voščilne razglednice za Božič in Novo leto; nadalje devotionalije: svete podobice, rožne vence, svetinjice itd.

V novi trgovini s papirjem

v Celovcu

Kolodvorska cesta (nasproti realke)

so naprodaj lepe, nove karte za voščila, imendan, Božič in Novo leto s slovenskim natiskom kakor tudi jaslice, podobice svetnikov in fin prekmorski papir za pisma.

Vsled Vašega poklica

mного sedite,
trpite na zapečenosti.

Preizkušeno iz izbranih najboljših in uspešnih zdravilnih zeli skrbno pripravljeno, tek zbujačo in prebavljano pospešujoče in lahko odvajajoče domače zdravilo, ki ublaži in odstrani znane nasledke nezmernosti, slabe diete, prehlajenja in zoprnega zaprtja, n. pr. gorečico, napenjanje, nezmerne tvoritve kislin ter krče, je dr. Rose balzam za želodec iz lekarne B. Fragnerja v Pragi.

SVARILO! Vsi deli embalaže imajo postavno ponovano varstveno znamko.

GLAVNA ZALOGA: LEKARNA

B. FRAGNER-ja, e. in kr. dvornega dobavitelja,
„Pri črnem orlu“, PRAGA, Mala strana 203,
vogal Nerudove ulice.

Po pošti se razpošilja vsak dan.

Cela steklenica 2 K, pol steklenice 1 K. Proti naprej vpošiljati K 1.50 se pošlje mala steklenica, za K 2.80 velika steklenica, za K 4.70 dve veliki steklenici, za K 8.— štiri velike steklenice, za K 22.— 14 velikih steklenic poštne prosto na vse postaje avstro-ogrške monarhije.

Zaloga v vseh lekarnah Avstro-Ogrske, v Celovcu „Pri angelu“, P. Hauser, V. Hauser, H. Gutt.

Edino slovensko narodno trgovsko-obrtno podjetje

Hotel Trabesinger

v Celovcu, Velikovaška cesta št. 5.

Podpisani voditelji hotela Trabesinger se vljudno priporočata vsem velecejenim slovenskim in slovanskim gostom-potnikom, ki prenočujejo ali za več časa ostanejo v Celovcu. V hotelu se dobe lepe, snažne sobe po primerni ceni; nudi se izborna kuhinja in zajamčeno pristna in dobra vina iz Slovenskih goric. Na razpolago je tudi kegljišče poleg senčnatega vrta, pozimi toplo zakurjeno. V hotelu Trabesinger dobite vsak dan, posebno pa ob sredah zvečer, prijetno slovensko družbo. V poletnem času pričakuje na kolodvoru gostov domači omnibus. Slovenski potniki in rodoljubi, ustavljajte se samo v edini slovenski gostilni »Hotel Trabesinger« v Celovcu, kjer boste vedno dobro postreženi.

Za mnogobrojen obisk se priporočata voditelji hotela

Alojzija in Josipina Leon.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavica K 8.000.000.

Rezervni fond čez K 800.000.

Denarne vloge obrestujemo po 4 1/2 % od dne vloge do dne vziđa.

Kolodvorska cesta 27, v lastni hiši.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predjme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke proti kurznim izgubl.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije. Eskompt in incasso menic. Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spljetu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju in ekspozitura v Gradežu. Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobiček 300.000 frankov. Na mesečno vplačev. po K 8.— za komad. Tiske srečke s 4% obrestmi. Dve žrebanji na leto. Glavni dobiček K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10.— za komad.

Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.